

Teollisuutta vauhdittava asetus

(Industrial Accelerator Act, IAA)

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Aikataulusta

- Komissio antoi 4.3.2026 ehdotuksen teollisuutta vauhdittavaksi asetukseksi.
- U-kirje valtioneuvoston yleisistunnossa 20.5.2026
- Aiheesta käydään ensimmäinen poliittisen tason keskustelu 28.5.2026 kilpailukykyneuvostossa.
- Eurooppa-neuvostosta annettu tavoite saattaa neuvottelut loppuun vuoden 2026 aikana.

Taustalla halu vahvistaa EU:n strategista asemaa

- Tavoitteena on nostaa EU:n teollisen tuotannon osuus BKT:stä nykyisestä 14,3 prosentista 20 prosenttiin vuoteen 2035 mennessä.
- Lisäksi tavoitellaan noin 150 000 uutta työpaikkaa ja teollisuuden vähähiilistymisen edistämistä.
- Keskittyy perusteellisuuteen ja aloihin, jotka ovat strategisesti merkittäviä EU:n taloudelle ja joihin kohdistuu tällä hetkellä merkittäviä kilpailu- ja rakenteellisia paineita.

Neljä temaattista toimenpidekokonaisuutta

1. Lupaprosessien nopeuttaminen

2. Edelläkävijämarkkinat tietyille tuotteille strategisilla sektoreilla

- EU-alkuperävaatimukset ja vähähiilisyysvaatimukset julkisissa hankinnoissa ja julkista tukea myönnettäessä
- Koskee erityisesti seuraavia:
 - Vähähiiliset perusmateriaalit: teräs, betoni, alumiini
 - Nettonollateknologiat: akut, sähköajoneuvot, aurinkopaneelit
 - Energiaintensiiviset teollisuudenalat: teräs, sementti, kemia, paperi, alumiini
 - Autoteollisuus

3. Ehdot ulkomaisille suorille sijoituksille nousevilla strategisilla aloilla

- Strategiset alat kattavat akkujen tuotannon koko arvoketjun, sähköautoteknologian, aurinkopaneelituotannon sekä kriittisten raaka-aineiden kaivuun, jalostuksen ja kierrätyksen

4. Teollisuuden nopean kehittämisen alueiden perustaminen

Lupaprosessit nopeammiksi

- Jokaisen jäsenvaltion on perustettava yksi kansallinen asiointipiste, johon yritys voi jättää yhden hakemuksen, joka kattaa kaikki hankkeen luvat.
- Asiointipiste käyttää European Business Wallets -ratkaisua, jonka avulla viranomaiset voivat vaihtaa tietoja keskenään
- Jäsenvaltioiden on otettava käyttöön yksi yhtenäinen lupamenettely ja nimettävä koordinoiva viranomainen, joka huolehtii, että yksi kattava päätös annetaan määräajassa.

Suosi eurooppalaista

- Asenne enemmänkin ”made with Europe”.
- Myös kolmansista maista tuleva tuote voitaisiin laskea ns. EU alkuperäiseksi, jos kyseessä olevalla maalla on EU:n kanssa vapaakauppasopimus tai tulliliitto.
- Komissio voi kuitenkin päättää, että jonkin maan tuotteita ei tähän kategoriaan hyväksytä. Näissä tapauksissa kyse olisi useimmiten vastavuoroisuudesta eli katsottaisiin että kyseinen maa ei puolestaan kohtelee EU:n tuotteita sovittujen sääntöjen mukaan.

Vähähiilisyyssmerkinnät

- Monet vähähiilisyyden määritelmät ovat riippuvaisia muusta sektorisääntelystä, eikä niitä määritellä suoraan IAA:ssa. Esim. rakennustuoteasetus ja ekosuunnitteluasetus.
- Komissio voi luoda vapaaehtoisia merkintä-/luokitusjärjestelmiä teollisuustuotteille, jotta markkina suosii pienipäästöisiä tuotteita. Päästötiedot on todennettava akkreditoituilla todentajilla.
- Säännöissä huomioidaan mm. ETS/CBAM -tiedot, uudet päästölaskentasäännöt, uudet vähähiiliteknologiat, kierrätysmateriaalien käyttö ja ilmastoneutraaliustavoite.

Ulkomaisille suorille investoinneille ehtoja

- Kiristetään sääntöjä suurille ulkomaisille investoinneille kriittisillä aloilla.
- Investoijien on jatkossa täytettävä tiukkoja vaatimuksia, jotta investointi hyväksytään.
- Tavoitteena on:
 - vähentää riippuvuutta kolmansista maista
 - turvata toimitusketjuja
 - pitää osaaminen ja tuotanto EU:ssa
 - lisätä EU:n omaa arvonluontia ja työpaikkoja

Mihin investointeihin sovelletaan?

- Sääntöjä tiukennetaan koskien yli sadan miljoonan euron ulkomaisia investointeja aloilla, jotka ovat Euroopan tulevaisuuden kannalta kriittiseksi katsottuja.
- Tällaiset alat kattavat komission määritelmässä akkujen tuotannon koko arvoketjun, sähköautoteknologian, aurinkopaneelituotannon sekä kriittisten raaka-aineiden kaivuun, jalostuksen ja kierrätyksen.
- Sääntöjä sovelletaan, kun yli 40 prosenttia maailman tuotantokapasiteetista sijaitsee yhdessä kolmannessa maassa, ja kun Euroopan strateginen riippuvuus on liian suuri.
- Tällaista investointia ei enää siis kolmas maa voi tehdä vapaasti, vaan jäsenvaltioiden on nimittävä erillisiä investointiviranomaisia, jotka yhdessä komission kanssa hyväksyvät ne

Mitä vaatimuksia ulkomaiselle investoijalle asetetaan?

- **Jotta investointi voidaan hyväksyä, ulkomaisen sijoittajan pitää täyttää vähintään neljä näistä kuudesta ehdosta:**
 1. Omistusosuus EU-yrityksessä on enintään 49 %.
 2. Investointi tehdään yhteisyrityksen kautta, jossa EU-kumppanit ovat mukana tasavertaisesti.
 3. Investoija antaa EU-yritykselle oikeudet käyttää tarvittavaa teknologiaa ja osaamista.
 4. Investoija käyttää vähintään 1 % EU-yrityksen liikevaihdosta TKI-toimintaan EU:ssa.
 5. Vähintään 50 % työntekijöistä on EU:n kansalaisia
 6. Investoija sitoutuu hankkimaan vähintään 30 % tuotantopanoksista EU:sta.
- **Ehto viisi on pakollinen aina.**

Komission valta kasvaa

- Komissio voi lisätä uusia ”strategisia sektoreita” soveltamisalan piiriin (mutta ei digialoja, tekoälyä, kvanttiteknologioita tai puolijohteita).
- Komissio voi vaatia investoinnin ehtojen tiukempaa tai lievempää soveltamista.
- Komissio voi ottaa sijoituksen omaan arviointinsa, jos:
 - investointi on strategisesti merkittävä,
 - se vaikuttaa usean jäsenvaltion talouteen, turvallisuuteen tai toimitusketjuihin,
 - sen arvo on yli 1 miljardi euroa.

Teollisuuden nopean kehittämisen alueet

- Jäsenvaltioiden on nimettävä vähintään yksi teollisuuden nopean kehittämisen alue, johon keskitetään teollisuushankkeita. Alueen nimeäminen olisi pakollista.
- Alueille olisi tarkoitus luoda ”peruslupa” (baseline permit), joka nopeuttaisi lupamenettelyjä merkittävästi ja olisi ilmeisesti käytännössä lähes automaatio sekä sisältäisi etukäteisluvitusta.

Suomi tukee tavoitteita, mutta toimenpiteiden tulee olla tarkkarajaisia

- Eurooppalaisen teollisen tuotannon vahvistaminen, haitallisten riippuvuuksien vähentäminen ja puhtaan siirtymän edistäminen sinänsä kannatettavia tavoitteita
- Jos sääntely tekee EU:sta vaikeammin ennakoitavan tai kalliimman toimintaympäristön, asetus voi kuitenkin alkaa toimia tarkoitusperiään vastaan.
- Kysyntää ohjaavat vaatimukset toimivat vain, jos markkinoilla säilyy riittävä kilpailu. Jos kilpailu kapenee liikaa, seurauksina voivat olla korkeammat hinnat ja heikompi laatu.
- EU-alkuperävaatimusten tulisi rajautua aidosti strategisiin tuotteisiin, ja niiden WTO- ja muiden kansainvälisten sitoumusten yhteensopivuus tulee varmistaa.
- Näemme ulkomaisille investoinneille asetettavissa ehdoissa riskin, että ne heikentävät EU:n houkuttelevuutta investointikohteena, vähentävät yritysten investointihalukkuutta ja heikentävät samalla myös teollisuuden uudistumiskykyä.
- Markkinoiden keskittymisen estäminen voi joissakin tietyissä tilanteissa edellyttää rajoituksia, mutta rajoitusten tulisi olla enemminkin poikkeus ja tarkasti määriteltyjä.
- Teollisuuden nopean kehittämisen alueiden nimeämisen tulisi olla vapaaehtoista, eikä asetuksella tule puuttua jäsenvaltioiden kaavoitusvaltaan. Ylipäättään toteutuksessa on tärkeää säilyttää kansallista liikkumavaraa.

Kiitos!